

Onderwijshuisvestingsprogramma 2024

Instemming Stuurgroep IHP

Het concept-onderwijshuisvestingsprogramma 2024 is in september 2023 voorgelegd aan de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs in het Westerkwartier. Deze leden van de stuurgroep IHP hebben aangegeven in te stemmen met het programma voor 2024.

Bevoegdheid gemeenteraad

De bevoegdheid van de raad betreft het budgetrecht van de gemeentebegroting van het jaar 2024. Na het vaststellen van het Onderwijshuisvestingsprogramma 2024 door het college, en de gemeentebegroting 2024 door de raad, ontvangen de schoolbesturen een beschikking op de aanvragen. Tenslotte vindt er uitvoeringsoverleg over de gehonoreerde voorzieningen – het plan en de inzet van de middelen - plaats tussen het college van B&W en de schoolbesturen die de bekostiging ontvangen.

Alvorens we over gaan naar het Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2024, geven we eerst de stand van zaken aan van het Onderwijshuisvestingsprogramma 2023.

Voortgang Onderwijshuisvestingsprogramma 2023

De raad van de gemeente Westerkwartier heeft op 22 april 2020 het Regionaal Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2023 vastgesteld. Het college van burgemeester en wethouders stelt daarnaast jaarlijks het programma voorzieningen huisvesting onderwijs vast. Voor het onderwijshuisvestingsprogramma 2023 waren twee voorzieningen aangevraagd: 1. Uitbreiding van de brede school Violier in Leek vanwege de groeiende leerlingenaantallen; 2. Tijdelijke extra huisvesting voor het Lauwerscollege in Grijskerk. Daarnaast was er uit het onderwijshuisvestingsprogramma van 2022 het onderzoek naar de kozijnen in Ezinge aangevraagd. Hierover is inmiddels duidelijkheid. Ook de overdracht van het schoolgebouw van Het Nautilus in Zuidhorn aan Quadraten wordt kort toegelicht. Er is geen formeel "overzicht" van afgewezen aanvragen, aangezien ze worden toegekend.

Uitbreiding Violier

De bouwwerkzaamheden voor de uitbreiding van Violier zijn momenteel in volle gang. Het gebouw wordt aan de westkant met één stramien van 7,5 meter uitgebreid. Dit levert 424 m² aan extra brutovloeroppervlak op: twee extra groepsruimten op de begane grond, twee extra groepsruimten op de verdieping, extra sanitaire ruimte en een extra berging op de verdieping. Tevens ontstaat er een groter onderwijsplein op de beide verdiepingen. De klimaatbeheersing gebeurt door een aansluiting op de reeds bestaande installaties.

Het leerlingenaantal van CBS Van Panhuys op 1 oktober 2023 is 271. Het leerlingenaantal van OBS De Hasselbraam is op 1 oktober 173. De gezamenlijke ruimtebehoefte op basis van deze gezamenlijke leerlingenaantallen op dit moment, komt nu uit op 2633 m² b.v.o. We merken hierbij op dat CBS Van Panhuys toelatingsbeleid heeft gehanteerd om de instroom te beperken. Door de uitbreiding naar 2895 m² b.v.o. , kunnen straks alle leerlingen weer toegelaten worden. De scholen kunnen alle ruimten dan ook op de normale wijze inzetten.

Door de uitbreiding van de onderwijspleinen kán en gaat SKSG meer vierkante meters huren voor buitenschoolse opvang in de brede school Violier. Die extra huuropbrengsten compenseren een deel van de gemeentelijke kapitaallasten van de uitbreidingskosten.

Tijdelijke huisvesting Lauwerscollege

In de zomer van 2023 is de tijdelijke huisvesting van het Lauwers College gerealiseerd. Op het parkeerterrein bij sportpark De Enk in Grijskerk zijn acht noodlokalen met enkele nevenruimtes geplaatst. Ook de aansluiting op het stroomnet, het water en het riool zijn gerealiseerd. De huisvesting dient als tijdelijke vervanging en uitbreiding van de eerder gebruikte lokalen aan Kerkplein 6, totdat de nieuwbouw van het Lauwers College gerealiseerd is. De lessen in de tijdelijke huisvesting zijn dit schooljaar van start gegaan.

Kozijnen Ezing

SWS Op Wier in Ezing, onderdeel van schoolbestuur Goud (voorheen stichting Lauwers en Eems), heeft problemen met de constructie van een vijftal kozijnen en valramen in een gevel van het gebouw. Als gevolg hiervan ondervindt men steeds meer hinder van windruis, tocht en bij een bepaalde wind en regen, wateroverlast. Na veel gesprekken en onderzoek is overeengekomen om het voorstel te doen om schoolbestuur en gemeente, ieder de helft van het benodigde budget voor de vervanging van de kozijnen te betalen. Dit betekent dat beiden € 31.811,00 zal betalen. Op 26 september 2023 hebben wij hier positief over besloten.

Nautilus Zuidhorn

Het Nautilus in Zuidhorn is op 1 november 2022 op aanvraag/verzoek overgedragen aan schoolbestuur Quadraten. We zijn nu bezig met de afwikkeling van de kosten aan het pand, om het volledig geschikt te maken voor basisonderwijs. Het pand is verouderd waardoor het gebouw een aantal gebreken vertoont, waaronder tekortkomingen in de elektrische installatie. Hierdoor kan kortsluiting in de bedrading ontstaan. Dit levert mogelijk gevaar op. Er was reeds een budget beschikbaar gesteld om nog de laatste aanpassingen te kunnen laten doen. We overleggen met Quadraten welke zaken nu nog moeten gebeuren voor de formele oplevering.

Rsg de Borgen

De beoogde renovatie van de Lindenburg en Nijeborg is stopgezet wegens de grote stijging van de bouwkosten. Wij bezinnen ons in samenspraak met de besturen van rsg de Borgen, Biblionet, en Het Kunstkwartier op de mogelijkheden voor vervangende nieuwbouw. In eerste instantie wordt onderzocht of de campus onderdeel kan zijn van een te ontwikkelen masterplan Leek-Tolbert. Het gebied Tolbertervaart is in beeld als mogelijk bouwlocatie. Intussen heeft het schoolbestuur alvast al het onderwijs ondergebracht in Lindenburg en Nijeborg, waardoor het gebouw Oldeborg beschikbaar is voor andere bestemmingen dan het onderwijs van rsg de Borgen. Door het afzien van de renovatie moeten er binnenkort in ieder geval aanpassingen gedaan worden in de (brand)veiligheid van de Lindenburg en de Nijeborg. Wij gaan met rsg de Borgen in gesprek over de huidige gebouwensituatie. Bij de Woldborg is sprake van een nieuwe groei in de leerlingaantallen. Daarmee heeft de school voorlopig voldoende bestaansrecht voor Grootegast en omgeving. Wel is er ook bij dit gebouw sprake van noodzakelijke investeringen in verduurzaming. Die moeten blijken uit de onderzoeken die momenteel gedaan worden naar de bestaande schoolgebouwen.

Onderwijshuisvestingsprogramma 2024

Er zijn drie aanvragen binnengekomen voor opname in het Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2024. De eerste betreft een aanvraag van Noorderbasis voor (ver)nieuwbouw van Christal, school met de Bijbel in Grootegast. De tweede is een aanvraag van Quadraten voor een eerste inrichting met onderwijsleerpakket en meubilair van de achtste groep van OBS De Hasselbraam in brede school Violier in Leek. Daarnaast vraagt het Lauwers College in Grijpskerk, in navolging van het voorbereidingskrediet voor vervangend nieuwbouw, nu een tweede voorbereidingskrediet aan voor 2024.

Aanvraag voor (ver)nieuwbouw Christal, school met de Bijbel

Het schoolbestuur Noorderbasis heeft een aanvraag ingediend voor (ver)nieuwbouw van Christal. Naast (ver)nieuwbouw kan ook renovatie mogelijk een passende oplossing geven. In het kader van de verduurzaming van bestaande schoolgebouwen wordt het gebouw van Christal momenteel onderzocht. Op basis van het onderzoeksrapport gaan Noorderbasis en de gemeente in overleg over de toekomst van het gebouw. Wij kunnen op dit moment dus geen raming geven van de kosten voor deze voorziening. Gelet op de staat van de schil van dit schoolgebouw, en het feit dat de school ruim 50 jaar oud is, willen we de aanvraag in principe honoreren. Het budget voor de bekostiging wordt in 2024 bepaald, voor uitvoering in het jaar 2025. Deze voorziening wordt formeel opgenomen in het programma voor 2025.

Eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair 8^e groep OBS De Hasselbraam

Een eerste inrichting met onderwijsleerpakket en meubilair wordt in principe alleen toegekend op het moment dat ook nieuwbouw (als eerste voorziening) en uitbreiding van een schoolgebouw of lokaal bewegingsonderwijs wordt toegekend. Dit wordt bevestigd door de recente leerlingenprognose die aangeeft dat het verstandig was om voor de beide scholen, vier leslokalen plus nevenruimten bij te bouwen van minimaal 349 m² (formeel). Aan de extra groepsruimte wordt een evenredig deel van de nevenruimte toegerekend. In dit geval is de berekening als volgt: 349 m² uitbreiding: 4 lokalen = 87 m² per groep. Het actuele normbedrag per m² is € 171,00. De aanvraag voor de aanschaf van leermiddelen en meubilair wordt gehonoreerd met een eenmalig bedrag van $87 \times 171,- = € 14.877,00$. Deze kosten kunnen binnen de post onderwijshuisvesting gedekt worden.

Vervangende nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk

In 2021 heeft het Lauwers College een aanvraag voor vervangende nieuwbouw gedaan. In 2022 is hiervoor een voorbereidingskrediet verstrekt. Inmiddels heeft het Lauwers College een ruimtelijk en technisch programma van eisen opgesteld, een stichtingskostenraming gemaakt en heeft de architectenselectie plaatsgevonden. Voor de zomervakantie is ook de beoogde locatie bekend geworden: het sportveld achter de Bokkediek in Grijpskerk. Op deze locatie kunnen later meer maatschappelijke voorzieningen komen, zoals de raad via een aangenomen motie op 9 november 2022 heeft verzocht. Omdat met de keuze voor deze locatie ook een sportveld verplaatst moet worden en groencompensatie plaats moet vinden, zal de omgevingsplanprocedure zich verder uitstrekken dan alleen het voetbalveld achter de sporthal. Verder onderzoek naar de locatie zoals flora en fauna (onder andere de populatie roeken) en archeologie zal gaan plaatsvinden.

Wij vragen u om een tweede voorbereidingskrediet te verstrekken zodat in 2024 de voorbereidingen voor het bouwtraject verder kunnen gaan. We stellen voor om een krediet van 5% van de stichtingskostenraming aan het Lauwerscollege beschikbaar te stellen. De totale stichtings-kostenraming bedraagt € 11.372.455,00 gebaseerd op een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG). Het Lauwers College bekijkt hoeveel zij kunnen bijdragen om tot een ENG gebouw te kunnen komen.

De 5% van de stichtingskostenraming resulteert in een tweede voorbereidingskrediet van €569.000,00. In totaal is er dan € 769.000,00 aan voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. De beide voorbereidingskredieten maken overigens onderdeel uit van de totale bekostiging voor vervangende nieuwbouw. Het is een voorschot op de bekostiging van het totale budget dat nodig is als stichtingskosten.

Het schoolbestuur dient nog vóór de aanbesteding het door de architect ontworpen bouwplan, met de begroting, in bij ons college. Na een akkoord van ons college vindt de aanbesteding plaats. De uitkomst van de aanbesteding in 2024 wordt opgenomen in het onderwijshuisvestingsprogramma 2025, dat eind 2024 aan uw raad wordt aangeboden. Het uitgangspunt van het voorbereidingskrediet is dus, dat er een principebesluit ligt dat de voorziening, waarvoor het wordt aangevraagd, in het volgende programma terecht komt.

Naast de verplaatsing van het sportveld en de groencompensatie zijn ook eventuele aanpassingen van het verkeersplan, het bouwrijp maken van de locatie en wijziging van het omgevingsplan nodig. Omdat op dit moment nog niet alle kosten hiervoor goed duidelijk zijn, komen wij in 2024 bij u met de totale begroting, waarin ook de kosten voor deze onderdelen worden meegenomen. Deze infrastructurele kosten c.a. vallen onder de verantwoordelijkheid en het opdrachtgeverschap van de gemeente Westerkwartier.

Wij vragen u om een tweede voorbereidingskrediet voor vervangende nieuwbouw van het Lauwerscollege Grijpskerk beschikbaar te stellen. Het gaat om een budget van € 569.000,00. Deze uitgave kan gedekt worden uit de stelpost voor onderwijshuisvesting die we op basis van het college-uitvoeringsprogramma in de meerjarenbegroting hebben opgenomen.

Financiën voorzieningen Onderwijshuisvestingsprogramma 2024

1. Eerste inrichting met OLP/meubilair 8^e groep OBS De Hasselbraam: € 14.877,00. De kosten kunnen gedekt worden uit het budget voor onderwijshuisvesting 2024.
2. Tweede voorbereidingskrediet vervangende nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk: € 569.000,00. Dit wordt gedekt uit de stelpost voor onderwijshuisvesting die we op basis van het college-uitvoeringsprogramma in de meerjarenbegroting hebben opgenomen. De twee voorbereidingskredieten worden later, bij een volledig besluit over de totaal benodigde middelen, onderdeel van het totale investeringsbudget.

Stand van zaken en planning Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2027 e.v.

Het Onderwijshuisvestingsprogramma is de formele reactie van de gemeente op de binnengekomen aanvragen voor 2024. De uitkomsten worden vermeld in het nieuwe IHP, maar kunnen daar niet op wachten. De aanvragen vanaf 2025 komen wel in het IHP te staan. In het nieuwe wetsvoorstel zou het IHP een meer juridische status moeten krijgen.

Bij het opstellen van het nieuwe IHP 2024-2027 e.v. volgen we momenteel drie sporen:

1. Op basis van de leerlingenprognoses zijn er ruimtebehoefteberekeningen gemaakt, waarvan in het IHP de consequenties in beeld worden gebracht.
2. De lopende onderzoeken naar verduurzaming van de bestaande schoolgebouwen, worden omgezet naar beleid voor de korte, middellange en lange termijn.
3. De landelijke ontwikkelingen m.b.t. wetgeving en financiering vanuit het Rijk, kunnen een stimulerende en/of een remmende factor zijn op de bouw en verduurzaming van de scholen. Het wachten is op de besluitvorming hierover.

Daarnaast komen er andere onderwerpen aan de orde die met de onderwijshuisvesting te maken hebben: kwaliteitseisen, visie op onderwijs, integrale kindcentra, openbare en groene speelpleinen, verkeersveilige schoolomgeving, maatschappelijke functie van scholen in dorpen, veiligheid en vandalismeschade, en veel basisinformatie over scholen.

Het concept-IHP wordt in februari en april 2024 in de stuurgroep IHP aangeboden. Dit heeft te maken met het feit dat de onderzoeksrapporten voor de verduurzaming in twee tranches beschikbaar komen. De resultaten, afwegingen en prioriteiten dienen door het college en de schoolbesturen besproken te worden, met een advies over het vervolg daarvan in het IHP. De raad wordt tijdens dit proces betrokken bij het gesprek over de ambities voor de onderwijshuisvesting, en de verduurzamingsmaatregelen. De financiële consequenties worden in beeld gebracht, alvorens de definitieve versie van het IHP achtereenvolgens vanaf april 2024 in de stuurgroep IHP (voor OOGO), het college, en de raad zal komen.

Actuele knelpunten in de onderwijshuisvesting

Vanuit het schoolbestuur Quadraten is het signaal gegeven dat er op een drietal scholen in Zuidhorn een ruimtetekort is. We schetsen daarom hieronder al kort de huidige situatie.

Zuidhorn

Schoolbestuur Quadraten heeft aangegeven dat de leerlingenaantallen in Zuidhorn sneller stijgen dan de prognoses. Dit heeft als resultaat dat er te weinig ruimte in de Noordster (De Borgh en Het Anker) en De Windroos is voor de groepen leerlingen. Vanaf schooljaar 2023-2024 is er een tekort van 89 m² in De Noordster en dit loopt op naar 305 m² in 2027. Dit tekort is gebaseerd op de leerlingenprognoses die stichting Quadraten heeft aangeleverd, en is een indicatie. Eind 2024 actualiseren we de formele leerlingenprognoses voor het IHP.

Ook de prognoses die zijn aangeleverd door Planningsverband Groningen laten een tekort zien. In schooljaar 2023-2024 is dit 28 m² oplopend naar 275 in 2027. Doordat er plannen zijn om een maatschappelijke zone te vormen op het terrein naast de Noordster, zou het tekort in ruimte in eerste instantie geen probleem vormen. SKSG zou dan namelijk uit het gebouw van de Noordster gaan en zich hier vestigen. Echter, deze plannen lopen vertraging op en ook de kinderopvang groeit. In de komende periode gaan we onderzoeken welke oplossingen er in en om het gebouw gerealiseerd kunnen worden om het tekort aan ruimte op te vangen. We kijken in de omgeving zowel naar tijdelijke als permanente oplossingen. We zoeken daarbij ook naar de relatie met het woonplan van Zuidhorn, Noordhorn, Brittil.

Voor de Windroos geldt een vergelijkbaar beeld. Ook dit gebouw is te klein voor het totaal aantal leerlingen. In schooljaar 2023-2024 komen zij 81 m² tekort wat oploopt naar 211 m²

in schooljaar 2029-2030. Hierna daalt het ruimtetekort weer, maar komen zij nog steeds ruim 100 m² tekort. Het probleem op deze locatie is dat uitbreiding niet eenvoudig mogelijk is. Daarnaast zou de Windroos ook graag samenwerken met SKSG in IKC-vorming. Ook dit is op deze locatie niet mogelijk. We zoeken de komende periode naar andere oplossingen in het dorp Zuidhorn, waarbij we er voorlopig van uitgaan dat het gebouw van het voormalige Gomarus-college niet op korte termijn weer beschikbaar komt voor onderwijshuisvesting.